uagtsom lovovertrædelse, for så vidt han civilretligt drages til ansvar som følge af gerningselementer i den lovovertrædelse, han er tiltalt for, eller et sådant ansvar senere vil kunne gøres gældende imod ham.

I sag 157/80

angående en anmodning, som i medfør af protokollen af 3. juni 1971 vedrørende Domstolens fortolkning af konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, af Nederlandenes Hoge Raad er indgivet til Domstolen for i straffesagen mod

SIEGFRIED EWALD RINKAU

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel II i protokollen til konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager,

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten J. Mertens de Wilmars, afdelingsformændene P. Pescatore, Mackenzie Stuart og T. Koopmans, dommerne A. O'Keeffe, G. Bosco, A. Touffait, U. Everling og A. Chloros,

generaladvokat: G. Reischl
justitssekretær: A. Van Houtte

afsagt følgende

DOM

Sagsfremstilling

Sagens faktiske omstændigheder og retsforhandlingernes forløb samt de indlæg, der er indgivet i medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen, kan sammenfattes således:

I — Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

Siegfried Ewald Rinkau, som har bopæl i Gelsenkirchen i Forbundsrepublikken Tyskland, er i Nederlandene blevet tiltalt for i et motorkøretøj at have medført et radioelektrisk senderapparat, jf. artikel 3 i den nederlandske lov af 1904 om radiotelegrafer eller -telefoner (Stb 7), det være sig en radiotelegraf eller en radiotelefon eller ej, uden at være meddelt den efter denne lov nødvendige tilladelse til indbygning, anvendelse eller brug af apparatet.

Han blev kendt skyldig ved dom afsagt den 27. juli 1977 af Politierechter ved Arrondissementsrechtbank Zutphen, efter at retten havde givet hans advokat tilladelse til at forsvare ham i medfør af artikel II i protokollen til konventionen om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, som bestemmer:

Med forbehold af mere gunstige nationale bestemmelser kan personer, der har bopæl i en kontraherende stat, og mod hvem der indledes retsforfølgning for en uagtsom lovovertrædelse ved retter kompetente i straffesager i en anden kontraherende stat, hvor de pågældende ikke er statsborgere, selv når de ikke personligt giver møde, til deres forsvar vælge personer, der er bemyndiget hertil.

Den ret, der behandler sagen, kan dog bestemme, at den pågældende skal give møde personligt; såfremt dette ikke sker, skal den afgørelse, der er truffet med hensyn til et borgerligt krav, uden at den pågældende har haft mulighed for at varetage sine interesser under sagen, ikke anerkendes eller fuldbyrdes i de øvrige kontraherende stater.

Anklagemyndigheden ankede sagen til Gerechtshof Arnhem, som ved deldom af 28. august 1979 besluttede, at der ikke kunne gives Rinkau's advokat tilladelse til at forsvare tiltalte, der ikke selv gav møde under den mundtlige forhandling. Ved dom af 11. september 1979 stadfæstede denne ret den appellerede dom.

Rinkau indgav kassationsanke til Nederlandenes Hoge Raad, som ved dom af 17. juni 1980, indgået til Domstolen den 3. juli 1980, har forelagt Domstolen følgende to spørgsmål:

1. Omfatter begrebet »uagtsom lovovertrædelse« i artikel II, stk. 1, i nævnte protokol enhver lovovertrædelse, hvis udførelse ifølge lovens definition ikke er betinget af et bestemt forsæt vedrørende et bestemt element i lovovertrædelsen, eller skal dette begreb forstås i den snævrere betydning, at det kun

omfatter lovovertrædelser, ved hvilke der ifølge lovens definition på den ene eller anden måde er tale om culpa fra gerningsmandens side?

2. Når betingelserne i artikel II i nævnte protokol er opfyldt, er den beføjelse, der ifølge nævnte bestemmelse tilkommer tiltalte, da uden begrænsninger, eller tilkommer beføjelsen kun den tiltalte, der må forsvare sig mod et civilretligt krav, som er rejst i den pågældende straffesag, eller dog i det mindste den tiltalte, hvis civilretlige interesser er berørt af afgørelsen i straffesagen?

I medfør af artikel 5 i protokollen af 3. juni 1971 vedrørende Domstolens fortolkning af konventionen af 27. september 1968 har den nederlandske regering og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber indgivet skriftlige indlæg i henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

II — Skriftlige indlæg for Domstolen

A — Den nederlandske regerings indlæg

Den nederlandske regering har i sit indlæg foreslået et svar på det andet spørgsmål, som efter regeringens opfattelse gør en gennemgang at det første spørgsmål overflødig.

Ifølge regeringen har tiltalte kun ret til at lade sig forsvare i henhold til artikel II i den protokol, der er knyttet som bilag til konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, såfremt han skal kunne varetage sine interesser i en borgerlig sag, der er rejst inden for rammerne af en straffesag, eller såfremt hans civile retsstilling er berørt af den kommende strafferetlige afgørelse.

Regeringen har fundet støtte for den foreslåede løsning i den pågældende bestemmelses oprindelse. Artikel II i nævnte protokol bygger nemlig på artikel 2 i protokollen til traktaten mellem kongeriget Nederlandene, kongeriget Belgien og storhertugdømmet Luxembourg om retternes kompetence, om konkurs samt om gyldighed og fuldbyrdelse af retsafgørelser, voldgiftsafgørelser og officielt bekræftede dokumenter.

Denne bestemmelse blev optaget i Benelux-traktaten for at overvinde de nederlandske myndigheders forbehold over for kriminalretlige instansers afgørelser vedrørende borgerlige krav, nemlig for at sikre tiltalte retten til at lade andre møde for sig i sådanne sager, såfremt vedkommende ikke selv ønsker at give møde personligt.

Ligesom artikel 2 i protokollen til Benelux-traktaten imidlertid skal ses på baggrund af Benelux-traktaten som helhed, der kun gælder for de afgørelser, som kriminalretlige instanser træffer i borgerlige sager, herunder handelssager,

skal artikel II i den protokol, der er knyttet som bilag til konventionen af 1968, ses på baggrund af konventionen som helhed, der kun gælder for borgerlige sager, herunder handelssager, jf. konventionens artikel 1. Dette fremgår klart af artikel II, stk. 2, i protokollen til konventionen, som udelukkende vedrører det borgerlige krav, hvorom den kriminalretlige instans skal træffe afgørelse.

Den nederlandske regering har endvidere anført, at nævnte stk. 2 viser, at den pågældende bestemmelse indeholder yderligere begrundelse for ikke at anerkende og fuldbyrde afgørelser truffet i en anden kontraherende stat.

Sammenfattende har regeringen foreslået Domstolen at besvare Hoge Raad's spørgsmål således:

a) Artikel II i den protokol, der er knyttet som bilag til konventionen af 1968, finder kun anvendelse på borgerlige sager, der afgøres af en kriminalretlig instans.

b) Artikel II i den protokol, der er knyttet som bilag til konventionen af 1968, viser, under hensyn til forbindelsen mellem stk. 1 og stk. 2, at den indeholder yderligere en begrundelse for ikke at anerkende og fuldbyrde afgørelser truffet i en anden kontraherende stat.

B — Indlæg fra Kommissionen for De europæiske Fællesskaber

Kommissionen har taget udgangspunkt i oprindelsen til artikel II i protokollen til konventionen af 1968. Den erkender, at artiklen stammer fra artikel 2 i protokollen til Benelux-traktaten, som imidlertid havde et videre formål end at give en udenlandsk tiltalt mulighed for ikke selv at møde i retten og at lade sig repræsentere i en straffesag, hvor der også skal træffes afgørelse vedrørende et borgerligt krav. Ifølge Kommissionen gælder denne ret til at lade andre møde for sig i enhver straffesag, som vil kunne have indflydelse på et borgerligt krav, også selv om det anlægges senere, på grund af den retskraft, der knytter sig til en straffedom. Denne fortolkning anlægges i øvrigt også i den generelle rapport om konventionen af 1968 og i Benelux-undersøgelseskommissionens rapport vedrørende Benelux-traktaten. I den forbindelse har Kommissionen anført, at straffesagen i det foreliggende tilfælde synes at have haft civilretlige følger, idet den har medført konfiskation af det pågældende senderapparat.

Kommissionen har herefter behandlet begrebet »uagtsom lovovertrædelse« i artikel II i protokollen til konventionen af 1968. Ifølge Kommissionen skal dette begreb ikke forstås bogstaveligt, men som et mere eller mindre dogmatisk begreb, der vedrører lovovertrædelsens indhold, afhængig af lovens definition. Efter Kommissionens opfattelse kan det ikke antages, at denne bestemmelse sondrer mellem lovovertrædelser, afhængig af, om de er forsætlige eller uagtsomme. Dette ville dels tvinge retten til at undersøge og tage stilling til lovovertrædelsens omstændigheder, før der blev givet tiltalte ret til at lade sig repræsentere, og altså før denne kunne forsvare sig. Dels taler ordlyden og tilblivelseshistorien for artikel 2 i protokollen til Benelux-traktaten, som er oprindelsen til artikel II i konventionen af 1968, for at anvende bestemmelsen i ethvert tilfælde,

hvor der er rejst tiltale for en handling, der ifølge lovens definition ikke indebærer noget forsætligt element. Det fremgår således, at forfatterne til konventionens protokol navnlig har tænkt på strafferetlig forfølgning for mindre lovovertrædelser i forbindelse med trafikulykker, som ikke pr. definition indebærer noget forsætligt element.

Hvad angår det andet spørgsmål, hvorvidt anvendelsen af artikel II i protokollen til konventionen af 1968 er betinget af en civilretlig interesse, har Kommissionen, efter at have understreget, at der er tale om en bestemmelse vedrørende strafferetspleje, anført, at der må gælde en almindelig retsgrundsætning om, at enhver bestemmelse i strafferetsplejen, som er til fordel for tiltalte, bør fortolkes udvidende og til fordel for denne. Anvendelsen af artikel II i protokollen bør derfor ikke være betinget af, at der under sagen foreligger en civilretlig interesse. Bestemmelsens tilblivelseshistorie viser i øvrigt, som Kommissionen har anført i første del af sit indlæg, at den ikke er affattet for det tilfælde alene, at den strafferetlige instans samtidig træffer afgørelse om det borgerlige krav.

Sammenfattende foreslår Kommissionen, at Domstolen besvarer de af Hoge Raad forelagte spørgsmål således:

1. Ved »uagtsom lovovertrædelse« i artikel II, stk. 1, i protokollen af 1968 må forstås enhver lovovertrædelse, hvis udførelse ifølge lovens definition ikke er betinget af et bestemt forsæt vedrørende et bestemt element i lovovertrædelsen.

2. Den beføjelse, der ifølge artikel II i protokollen af 1968 tilkommer tiltalte, er ubegrænset i den forstand, at det ikke er nødvendigt at civilretlige interesser på nogen måde er berørt af afgørelsen i straffesagen.

III — Mundtlig forhandling

I retsmødet den 24. februar 1981 har Siegfried Ewald Rinkau ved advokat Wyjnen og Kommissionen ved J. L. W. Sillevis Smitt, advokat ved Nederlandenes Hoge Raad, afgivet mundtlige indlæg. Rinkau har herunder erklæret sig enig i de synspunkter, Kommissionen har fremsat i sine skriftlige indlæg.

Kommissionen har understreget de vanskeligheder, der efter dens opfattelse opstår ved at begrænse anvendelsen af protokollens artikel II til straffesager, der også berører tiltaltes civilretlige interesser. Spørgsmålet, om der foreligger sådanne interesser, rejser ifølge Kommissionen vanskelige problemer, som kun kan undgås ved at anvende protokollens artikel II i alle straffesager.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 8. april 1981.

Præmisser

1 Ved dom af 17. juni 1980, indgået til Domstolen den 3. juli 1980, har Nederlandenes Hoge Raad i medfør af protokollen af 3. juni 1971 vedrørende Domstolens fortolkning af konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (herefter benævnt konventionen), forelagt to præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel II i den protokol, der er knyttet som bilag til konventionen (herefter benævnt protokollen).

2 S. Rinkau, som er bosat i Forbundsrepublikken Tyskland, blev for Politierechter ved Arrondissementsrechtbank Zutphen (Nederlandene) tiltalt for i et motorkøretøj at have medført en radiosender uden at være i besiddelse af den nødvendige tilladelse hertil; han gav ikke personligt møde i retten. Hans advokat anmodede imidlertid om tilladelse til at forsvare ham. Politierechter antog, i modsætning til indstillingen fra anklagemyndigheden, at tiltalte kunne gøre brug af beføjelsen i medfør af protokollens artikel II, stk. 1, og gav hans advokat tilladelse til at forsvare ham. Dommen over Rinkau lød på bødestraf med en dags hæfte som forvandlingsstraf samt konfiskation af radiosenderen.

3 Anklagemyndigheden appellerede til Gerechtshof Arnhem, som ved deldom af 28. august 1979 antog, at protokollens artikel II fandt anvendelse i alle straffesager vedrørende en uagtsom lovovertrædelse, men at den strafbare handling, Rinkau var tiltalt for, ikke var uagtsom. Retten gav følgelig ikke tiltaltes advokat tilladelse til at forsvare ham under hans udeblivelse og stadfæstede ved dom af 11. september 1979 afgørelsen fra første instans i henhold til dens grunde.

4 Rinkau ankede herefter de to domme til kassation under påberåbelse af, at

protokollens artikel II var tilsidesat. Hoge Raad udsatte sagen og forelagde Domstolen følgende fortolkningsspørgsmål:

»1. Omfatter begrebet 'uagtsom lovovertrædelse' i artikel II, stk. 1, i nævnte protokol enhver overtrædelse, hvis udførelse ifølge lovens definition ikke er betinget af et bestemt forsæt vedrørende et bestemt element i lovovertrædelsen, eller skal dette begreb forstås i den snævrere betydning, at det kun omfatter lovovertrædelser, ved hvilke der ifølge lovens definition på den ene eller anden måde er tale om culpa fra gerningsmandens side?

2. Når betingelserne i artikel II i nævnte protokol er opfyldt, er den beføjelse, der ifølge nævnte bestemmelse tilkommer tiltalte, da uden begrænsninger, eller tilkommer beføjelsen kun den tiltalte, der må forsvare sig mod et civilretligt krav, som er rejst i den pågældende straffesag, eller dog i det mindste den tiltalte, hvis civilretlige interesser er berørt af afgørelsen i straffesagen?«

Generelle betragtninger

5 Protokollen udgør, ifølge konventionens artikel 65, en integrerende del heraf. Konventionens anvendelsesområde, som fastlagt i artikel 1, er begrænset til borgerlige sager, herunder handelssager. Det må derfor først søges afklaret, hvorfor der i en konventionen om borgerlige sager, herunder handelssager, er indføjet en straffeprocessuel bestemmelse som protokollens artikel II, der lyder således:

»Med forbehold af mere gunstige nationale bestemmelser kan personer, der har bopæl i en kontraherende stat, og mod hvem der indledes retsforfølgning for en uagtsom lovovertrædelse ved retter kompetente i straffesager i en anden kontraherende stat, hvor de pågældende ikke er statsborgere, selv når de ikke personligt giver møde, til deres forsvar vælge personer, der er bemyndiget hertil.

Den ret, der behandler sagen, kan dog bestemme, at den pågældende skal give møde personligt; såfremt dette ikke sker, skal den afgørelse, der er truffet med hensyn til et borgerligt krav, uden at den pågældende har haft mulighed for at varetage sine interesser under sagen, ikke anerkendes eller fuldbyrdes i de øvrige kontraherende stater«.

6 I den rapport, som blev forelagt regeringerne samtidig med konventionsudkastet (EFT C 59, 1979, s. 1), blev udstrækningen af konventionen til det strafferetlige område begrundet med de eventuelle civil- og handelsretlige følger, som en afgørelse fra en kriminalretlig instans kan have, hvilke følger henhører under konventionens anvendelsesområde.

7 Protokollens artikel II, stk. 1, synes overført til konventionen fra artikel II i den protokol, der er knyttet som bilag til traktaten mellem Belgien, Nederlandene og Luxembourg om retternes kompetence, om konkurs samt om gyldighed og fuldbyrdelse af retsafgørelser, voldgiftsafgørelser og officielt bekræftede dokumenter. Sidstnævnte artikel bestemmer:

»Med forbehold af mere gunstige nationale bestemmelser kan statsborgere i en af de tre stater, som har bopæl i deres hjemstat, give møde for retterne i de to andre stater ved en særlig befuldmægtiget, såfremt de retsforfølges for en lovovertrædelse, der ikke er uagtsom«.

Den til udarbejdelse af udkastet til Benelux-traktaten nedsatte kommission forklarede i sin rapport, at det efter dens opfattelse var »væsentligt« for de tiltalte »at kunne varetage forsvaret under straffesagen«, uden selv at behøve at give personligt møde.

8 Den samme begrundelse genfindes i rapporten vedrørende Bruxelles-konventionen i bemærkningerne til artikel II i den protokol, der er knyttet som bilag til konventionen. Ifølge denne kan kun den, der er tiltalt for en »uagtsom lovovertrædelse«, udnytte beføjelsen efter konventionen. Dette begreb er ikke yderligere defineret eller uddybet i konventionen. Det understreges imidlertid i nævnte rapport, at begrebet omfatter »trafikulykker«, der således synes at være et særlig vigtigt anvendelsesområde for protokollens artikel II.

9 Det bemærkes endvidere, at tiltaltes ret til at lade sig forsvare uden selv at give personligt møde ikke indskrænker rettens adgang til at bestemme, at tiltalte skal give møde personligt, således som det også udtrykkeligt fastslås i den pågældende bestemmelse. Hvis tiltalte på trods heraf ikke møder personligt, kan retten afsige dom uden at give tiltaltes advokat tilladelse til at forsvare denne. Følgen af, at der ikke finder et sådant forsvar sted, er da ifølge protokollens artikel II, stk. 2, at afgørelsen med hensyn til det civilretlige krav ikke vil kunne anerkendes eller fuldbyrdes i de øvrige kontraherende stater.

10 Det er ud fra disse betragtninger, at de spørgsmål, Nederlandenes Hoge Raad har forelagt, skal besvares.

Begrebet »uagtsom lovovertrædelse«

11 Selv om begrebet uagtsom lovovertrædelse ikke er defineret i selve konventionen, må begrebet imidlertid — for i videst mulig omfang at sikre ligheden og ensartetheden af de rettigheder og forpligtelser, som følger af konventionen for de kontraherende stater og de personer, der er berørt heraf — anses for et selvstændigt begreb, der må fastlægges under hensyn dels til konventionens formål og system, dels til de generelle principper i de nationale retssystemer som helhed. Det er desto mere nødvendigt, når der, som den foreliggende sag viser, er terminologiske forskelle mellem de sproglige versioner af konventionen.

12 Hvad angår konventionens formål er det allerede nævnt, at den ved anvendelsen af begrebet »uagtsom lovovertrædelse« også tilsigter at omfatte strafbare handlinger i forbindelse med trafikulykker. En anden og mere generel retningslinie er, at konventionen ved at begrænse den ret til at lade sig forsvare uden at møde personligt, som er forbeholdt gerningsmænd til visse lovovertrædelser, klart tilsigter herfra at udelukke personer, som er tiltalt for lovovertrædelser, hvis grovhed gør det berettiget.

13 Det må derfor undersøges, om der i de kontraherende staters retssystemer som helhed findes et kriterium, der gør det muligt at sondre mellem lovovertrædelser efter deres grovhed, og hvorefter om ikke alle, så dog de fleste af de lovovertrædelser, som er forbundet med trafikulykker, kan henføres til kategorien mindre alvorlige lovovertrædelser.

14 I de fleste kontraherende staters nationale ret gælder der, under forskellige former, en sondring mellem lovovertrædelser begået forsætligt og af uagtsomhed. Denne sondring fører ganske vist til en inddeling i kategorier af lovovertrædelser, hvis gerningsindhold kan variere stærkt fra det ene retssystem til det andet, men den kan dog anvendes til de ovennævnte formål.

15 Mens de såkaldte forsætlige lovovertrædelser således ikke kan straffes, medmindre gerningsmanden har haft forsæt til at begå den ulovlige handling, kan lovovertrædelser begået af uagtsomhed være en følge af uforsigtighed, forsømmelighed eller blot en objektiv krænkelse af en lovbestemmelse. Det fremgår således, dels at de uagtsomme lovovertrædelser, i kraft af selve deres art, almindeligvis er mindre grove, dels at de omfatter de fleste lovovertrædelser i forbindelse med trafikulykker, som oftest skyldes uforsigtighed, forsømmelighed eller en rent materiel overtrædelse af en lovbestemmelse.

16 Det første spørgsmål fra Hoge Raad må derfor besvares således, at der ved uagtsom lovovertrædelse i artikel II i den protokol, der er knyttet som bilag til konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, forstås enhver lovovertrædelse, som ifølge lovens definition hverken udtrykkeligt eller efter den pågældende overtrædelses art forudsætter, at tiltalte har haft forsæt til den strafbare handling eller undladelse.

Det andet spørgsmål

17 Det andet spørgsmål fra Hoge Raad er, om den beføjelse, der ifølge protokollens artikel II tilkommer tiltalte, gælder i alle straffesager, hvor tiltaltes civilretlige interesser er berørt, eller udelukkende i de straffesager, hvor kriminaldommeren også skal træffe afgørelse om et civilretligt krav.

18 Den nederlandske regering har i sit indlæg understreget, at konventionens anvendelsesområde er begrænset til borgerlige sager, herunder handelssager. Protokollens artikel II må derfor fortolkes under hensyntagen til disse begrænsninger, hvilket også fremgår af stk. 2. Regeringen har heraf draget den konklusion, at tiltalte kun kan udnytte beføjelsen i stk. 1, når kriminaldommeren samtidig træffer afgørelse om det civilretlige krav.

19 Kommissionen bestrider ikke, at formålet med protokollens artikel II er at indføre en straffeprocessuel bestemmelse for det tilfælde, at en straffesag kan have følger for tiltaltes civilretlige interesser. Ud fra den betragtning, at en straffeprocessuel bestemmelse, som er til fordel for tiltalte, må fortolkes vidt, og under hensyn til, at det ofte vil være vanskeligt at afgøre, om en straffesag kan have følger for tiltaltes civilretlige interesser, mener Kommissionen imidlertid, at beføjelsen i henhold til protokollens artikel II tilkommer tiltalte i enhver straffesag.

20 Selv om det ikke udtrykkeligt bestemmes i protokollens artikel II, stk. 1, at tiltalte udelukkende har adgang til den heri omhandlede beføjelse i straffesager, hvor tiltalte civilretligt drages til ansvar som følge af gerningselementer i den lovovertrædelse, han er tiltalt for, eller hvor et sådant ansvar senere vil kunne gøres gældende imod ham, må det dog ikke overses, at dette var formålet med at indføje den pågældende bestemmelse i protokollen. Dette formål er til hinder for, at beføjelsen til at lade sig forsvare uden selv at give møde udstrækkes til andre straffesager end dem, hvor der rejses civilretligt krav mod tiltalte under de ovennævnte omstændigheder.

21 Det andet spørgsmål fra Hoge Raad må derfor besvares således, at tiltalte har ret til i medfør af artikel II i den protokol, der er knyttet som bilag til konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, at lade sig forsvare uden personligt at give møde i enhver straffesag vedrørende en uagtsom lovovertrædelse, for så vidt han civilretligt drages til ansvar som følge af gerningselementer i den lovovertrædelse, han er tiltalt for, eller et sådant ansvar senere vil kunne gøres gældende imod ham.

Sagens omkostninger

22 De udgifter, der er afholdt af regeringen for Nederlandene og Kommissionen, som har afgivet indlæg ved Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling, i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt den af Hoge Raad ved dom af 17. juni 1980, for ret:

1. **Ved uagtsom lovovertrædelse i artikel II i den protokol, der er knyttet som bilag til konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, må forstås enhver lovovertrædelse, som ifølge lovens definition hverken udtrykkeligt eller efter den pågældende overtrædelses art forudsætter, at tiltalte har haft forsæt til den strafbare handling eller undladelse.**

2. Tiltalte har ret til i medfør af artikel II i den protokol, der er knyttet som bilag til konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, at lade sig forsvare uden personligt at give møde i enhver straffesag vedrørende en uagtsom lovovertrædelse, for så vidt han civilretligt drages til ansvar som følge af gerningselementer i den lovovertrædelse, han er tiltalt for, eller et sådant ansvar senere vil kunne gøres gældende imod ham.

Mertens de Wilmars Pescatore Mackenzie Stuart Koopmans O'Keeffe

Bosco Touffait Everling Chloros

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 26. maj 1981.

A. Van Houtte
Justitssekretær

J. Mertens de Wilmars
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT G. REISCHL FREMSAT DEN 8. APRIL 1981 [1]

Høje Domstol.

Nærværende præjudicielle sag drejer sig om en tysk statsborger, som har bopæl i Forbundsrepublikken Tyskland, og som ved Politierechter i Zutphen (Nederlandene) er tiltalt for den 10. marts 1977 i kommunen Aalten i et motorkøretøj at have medført en radiosender uden at være i besiddelse af den tilladelse hertil, som kræves i Nederlandene.

Forudsat, at der for besiddelse og anvendelse af et sådant apparat kræves en tilladelse i Forbundsrepublikken Tyskland, synes den pågældende at have haft en sådan. Han blev ikke tiltalt, da han passerede den tysk-nederlandske grænse. I øvrigt var apparatet slået fra på det pågældende tidspunkt, bilantennen var afmonteret, og mikrofonen befandt sig på bagsædet.

Under hovedsagen blev der ikke fremsat begæring om, at tiltalte mødte personligt,

1 — Oversat fra tysk.